

Kristian Jensen melder slut med Venstres nulvækst – gradvis vækst er vejen frem nu

Venstre gik til valg i 2015 med en ambition om offentligt udgiftsstop. Nu har partiet gjort en 'realistisk erkendelse' i beslutningen om gradvis vækst de næste 10 år. »Dovent« og »falliterklæring« lyder kritikken.

POLITIK

SIMONE KAMP

Det lykkedes aldrig rigtig for Venstre at gennemføre sin nulvækst-politik i den offentlige sektor, og nu skifter finansminister og Venstres næstformand, Kristian Jensen, kurs. Nu er det i orden, hvis udgifterne i den offentlige sektor stiger.

»De næste 10 år ud i fremtiden, mener jeg, at den offentlige sektor skal have en gradvis vækst,« siger Kristian Jensen i et stort interview til Jyllands-Posten.

»Jeg kan godt se, at befolkningen udvikler sig i de kommende år, og at der er et

ønske om at følge med udviklingen på sundhedsområdet. Og jeg kan se, at der er behov for, at vi sikrer tryghed. Vi kan ikke negligere krav om stigende udgifter til politi og forsvar,« uddyber han i interviewet.

Udmeldingen fra Kristian Jensen kommer som noget af en overraskelse, eftersom den daværende Venstre-formand og nuværende statsminister, Lars Løkke Rasmussen, i november 2012 slog fast, at »udgangspunktet for Venstre i regering er et offentligt udgiftsstop«. Et standpunkt, som i 2015 i V-LA-K-regeringens regeringsgrundlag blev modificeret til en målsætning om realvækst i den offentlige forbrug på i udgangspunkt 0,3 procent om året efter et ønske fra de andre regeringspartier.

'De forenede socialdemokratier'

Kristian Jensens beslutning er ikke blot en flyvsk bemærkning, men tydeligvis også hele Venstres nye ambition. Partiets fungerende ordfører, Louise Schack Elholm, støtter op om Kristian Jensens udtalelse, men både Liberal Alliances finansordfører, Joachim B. Olsen, og Venstres Ungdoms landsformand, Jakob Sabroe, retter skarp kritik mod finansministerens udmelding.

»Det er ærgerligt, at et liberalt borgerligt parti er af den opfattelse, at en af verdens største offentlige sektorer ikke kan blive mindre,« siger finansordfører Joachim B. Olsen (LA) til Jyllands-Posten.

»Det er meget dovent, at de forenede

socialdemokratier i dansk politik kun kan forestille sig, at den offentlige sektor vokser.«

VU's landsformand, Jakob Sabroe, ser beslutningen som en svækkelse af partiet og finder det ærgerligt fra et forhandlingspunkt at bevæge sig så langt ind på de andres halvdel.

»Jeg synes, at det er en falliterklæring, når man som et borgerligt parti i det land i verden, der har de højeste skatter, melder ud, at man ikke ser anden udvej de næste 10 år, end at det offentlige skal blive ved med at vokse.«

Er det ikke lidt voldsomt at kalde det en falliterklæring?

»Jo, det er da et lidt voldsomt ord at bruge, men ikke desto mindre er det det, jeg anser det for at være, når vi har en situation, hvor det offentlige udgør halvdelen af økonomien. Når man er erklæret liberal, bør løsningen ikke være, at den halvdel bare skal blive ved med at vokse. Løsningen må være, at man giver noget af det personlige ansvar tilbage til dem, der faktisk godt kan klare sig selv. Og så behøver man jo ikke have vækst i den offentlige sektor for at opfylde de kernebehov, der er,« siger Jakob Sabroe.

Landsformanden mener, at vi har et samfund, hvor hver tredje skattekrone

går ned i lommen på en anden borger, hvoraf nogle er raske borgere, og hvor den ene halvdel forsøger den anden halvdel. Derfor må der være mulighed for at ryste posen og lave nogle reformer, uden at det har den helt store indvirkning på folk,« siger Jakob Sabroe.

»Jeg taler ikke om at skære drastisk ned i den velfærd, som danskerne oplever. Det er mere noget som, at pensionsalderen

kan følge, at vi bliver ældre og ældre. Hvilket Venstre-regeringen faktisk også har spillet ud med, men som desværre blev væltet af brættet.«

Han fremhæver dette som et eksempel på, at vi bruger for mange penge på at betale raske mennesker for ikke at arbejde.

»Og hvis man insisterer på, at det skal være sådan, så kan det godt være, at det offentlige skal blive ved med at vokse. Jeg synes bare, at det ligger lidt fjernet fra, hvad det er, vi stræber mod,« siger Sabroe.

Landsformanden for VU er til dels enig med Liberal Alliances Joachim B. Olsen i hans udtalelse. Grunds substansen af det i hvert fald. »Jeg ville måske ikke gå så vidt som at kalde os de forenede socialdemokratier, men jeg er da enig i, at det er dovent, når jeg selv kalder det en falliterklæring. I mit hoved er det to ord for det samme,« siger Jakob Sabroe og tilføjer:

»Jeg håber, at Venstre ikke mener det og ikke kommer til at gå til valg på det her.«

En realistisk holdning at erkende

Noget kunne dog godt tyde på, at det er netop, hvad der kommer til at ske. Finansminister Kristian Jensen bakkes i hvert fald fuldt op af partiets fungerende ordfører i sommerperioden, Louise Schack Elholm, som Politiken interviewede søndag eftermiddag.

»Det er meningen, at den offentlige sektor skal vokse med den demografiske udvikling, men det er klart, at vi også synes, at der er et ekstra stort pres på sundhedsområdet, som jo for Venstre altid har været en meget stor prioritet. Det vil vi gerne vedblive med at kunne investere i,«

lignesom vi gerne vil sikre et ordentligt velfærdsniveau i kommunerne. Derfor har det været nødvendigt at justere vores ønsker omkring vækst i den offentlige sektor.«

Er kursskiftet ikke blot at svingte Venstres vælgere endnu en gang, når Løkke-regeringen heller ikke har formået at leve op til Løkke's ambition fra 2012 om et offentligt udgiftsstop?

»Jeg mener ikke, at vi svinger nogen vælgere. For os er det vigtigt, at vi har en offentlig sektor, der kører effektivt og længere på litem, men samtidig også at vi har et velfungerende velfærdssamfund. Og sådan har det altid været for Venstre.«

Så hvad er Venstres nuværende holdning til den offentlige sektor?

»Vi mener stadigvæk, at vi skal gøre, hvad vi kan, for at køre længere på litem i den offentlige sektor. Men det, vi gerne vil, er at investere i bedre velfærd for danskerne. Vi vil gerne investere i et bedre sundhedsvæsen, men i det hele taget er det vigtigt for os, at vi har en velfungerende offentlig sektor med et godt serviceniveau. Og det er det, der har gjort, at vi nu har ændret holdning. Vi mener ikke, at vi alene kan opnå det at gøre det mere effektivt og bedre uden også at investere ekstra.«

LA kalder Kristian Jensens beslutning for »doven«. Hvad mener du om det?

»Det må Joachim selv stå på mål for. Jeg mener, at det er en realistisk holdning at erkende, at vi har behov for at investere noget mere i den offentlige sektor på nuværende tidspunkt for at sikre, at vi kan følge med på sundhedsbehandlinger og det velfærdsniveau, vi gerne vil have i Danmark.«

Jakob Sabroe fra Venstres Ungdom kalder det »en falliterklæring«. Er det det?

»Nej, det er det bestemt ikke. Det er en realistisk udmelding, som Kristian kommer med, og det er jo ikke, fordi vi går væk fra, at vi skal køre længere på litem eller prøver at gøre tingene klogere. Men vi mener ikke, at vi alene kan komme i mål med det, når vi gerne vil have det velfærdsniveau, som vi i Venstre ønsker for Danmark og danskerne.«

simone.kamp@pol.dk

Færre elever og besparelser truer gymnasier på livet

Gymnasiernes økonomi bløder, og antallet af elever er i frit fald, viser ny undersøgelse. Danske Gymnasier frygter skolelukninger i udkanten og kalder på politiske indgreb.

UNGDOMSUDDANNELSE

SIMONE SCHEUER-HANSEN

Bundlinjen er rød, elevtallet faldende og fremtiden uvis. Sådan lyder dommen over Faaborg Gymnasium, efter at et rekordlavt antal elever i år har ansøgt om optagelse.

Kun 54 elever starter på den sydfynske skole, når sommerferien rinder ud, og skolen ringer ind.

»Vi er ved at nå grænsen for, hvor få elever vi kan nøjes med på skolen. Det er svært at få det til at hænge sammen med de elever, vi starter op med efter sommerferien,« siger Sophie Holm Higgins, der er rektor på Faaborg Gymnasium.

Skolen er billedet på en generel tendens på mange danske ungdomsuddannelser. En ny undersøgelse foretaget blandt Danske Gymnasiers medlemmer viser, at hvert sjette gymnasium kører med underskud, og hver tiende rektor finder situationen »kritisk«.

Især de mindre gymnasier i yderområder er hårdt spændt for. Både Fyn, Østsjælland, Vest-og Sydsjælland og Nordjyllands gymnasier har et økonomisk overskud, der ligger væsentligt under landsgennemsnittet. Andre steder som i Vest- og Sydjylland ser det dog bedre ud.

Går ud over lærerne

Færre nye bøger, besparelser på driften samt mindre tid til eleverne kan mærkes på et lille gymnasium som Faaborg.

Selv om rektor Sophie Holm Higgins forventede faldet i antallet af ansøgninger, havde hun ikke regnet med, at det ville gå så hurtigt. I løbet af de sidste to år er ansøgningerne halveret, og skolen huser i dag kun 226 elever. For et par år tilbage gik der omkring 350 elever på skolen.

»Vi har måttet tilpasse meget kraftigt i år. Vi havde 4 klasser, der gik ud, og 2 klasser, der starter efter sommerferien. Tommelfingerreglen er, at en klasse svarer til cirka 2,5 lærere, og vi har derfor skullet afskedige 4 lærere,« siger rektoren.

Ifølge Danske Gymnasiers formand, Birgitte Vedersø, skyldes udviklingen en »giftig cocktail« af et faldende elevtal, der

GYMNASIER

Dårlig økonomi

Hvert sjette gymnasium kører med røde tal på bundlinjen, og hver tiende rektor finder situationen kritisk.

15 procent af skolerne har haft underskud i 2017.

Kun 5 af 115 skoler har et overskud på 5 millioner kroner eller derover.

87 medarbejdere forventedes fyret i foråret 2018.

på grund af taxameterordningen betyder færre penge, samt Folketingets omprioriteringsbidrag, en årlig besparelse på 2 procent, der »undergraver fundamentet for skolerne.«

»Hvis det kun er elevtallet, der falder, kan man indrette sig efter det. Men hvis ungdomsuddannelserne samtidig bliver beskåret med 2 procent om året, er det rigtig skidt,« siger Birgitte Vedersø.

Hun forklarer, at der er få udgifter i et skolebudget, der reelt kan skrues på. Så når Folketinget beordrer økonomisk

slankekur, er det lærerne, hvis lønninger udgør cirka 70 procent af udgifterne, det går ud over. Det betyder flere hold per lærer og mindre tid til eleverne.

»Men på et tidspunkt når vi en smertegrænse og kan ikke pålægge lærerne at tage flere hold. Og her bliver det rigtig kritisk, for så er der ikke mere at skære i,« siger Birgitte Vedersø.

Hun vurderer, at det i fremtiden vil blive svært at have et gymnasium i udkanten af Danmark, hvis besparelserne sættes. »Det betyder, at de små skoler, som er af kæmpestor vigtighed for bosætningen i udkanten af landet og livet i områderne, er truede,« siger Birgitte Vedersø.

Det dramatiske fald i antallet af gymnasieelever skal ses i lyset af, at ungdomsårgangene, som eleverne rekrutteres fra, er meget små. Ifølge rapporten 'Færre elever og øget konkurrence' fra Danske Regioner kan det have store konsekvenser.

»Hvis vi ikke gør noget, vil skolernes kamp om stadig færre unge blive intensiveret, og det kan koste livet for mange uddannelsesinstitutioner,« skriver Danske Regioner i rapportens forord.

Udviklingen vender ikke foreløbig. Man skønner, at der i 2030 vil være 25.000 færre unge mellem 16 og 19 år end i dag. Det svarer til 10 procent af hele aldersgruppen, 32 gymnasier, 15 erhvervsskoler eller næsten 900 gymnasieklasser.

Derfor foreslår Danske Gymnasier et større grundtilskud, der kan gøre gymna-

siernes indtægter mindre afhængige af elevtal. Men allervigtigst er sløjfningen af de årlige besparelser på 2 procent:

»Hvis man vil bevare et tilbud i udkanten, er politikerne nødt til at droppe de hovedløse sparerunder og gennemtænke konsekvenserne. Vi ved, at uddannelse betaler sig, og det er en trussel, hvis vi kommer til at se lukkede skoler,« siger Birgitte Vedersø.

Den trussel tager Venstres undervisningsordfører, Anni Matthiesen, alvorligt. I hendes øjne skal politikerne gøre alt for at sikre, at unge kan uddanne sig i yderområderne, og hun er derfor positiv over for Danske Gymnasiers forslag.

»Men det kræver, at man fra politisk side er indstillet på at finde de ekstra penge,« siger hun.

Når Danske Gymnasier skyder skylden på de årlige besparelser, mener Anni Matthiesen dog, at det er en forbiir. Skolerne skal i stedet for at klage over den økonomiske sultetur »kigge over hækken« og afsøge mulighederne for fusioner med andre ungdomsuddannelser.

Lokale skoler er altafgørende

Regeringens besparelser på uddannelser bekymrer Socialdemokratiets undervisningsordfører, Annette Lind, især besparelserne på ungdomsuddannelser, der skal »drive de unge videre til at få en reel uddannelse.«

»Det er tvungende nødvendigt, at der er

et fintmasket net, så man, uanset hvor man bor i Danmark, kan få sig en uddannelse. Ellers risikerer vi at hægte nogle landsdele af,« siger hun.

I hendes øjne »hænger det overhovedet ikke sammen,« at regeringen forsøger at trække flere til yderområderne ved at flytte statslige arbejdspladser og samtidig spare på ungdomsuddannelserne.

»2-procents besparelsen rammer så hårdt og især i udkanten, hvor man har allermest brug for, at børn og unge får sig en uddannelse. Det hænger ikke sammen, at man giver med den ene hånd og tager med den anden,« siger hun og understreger, at Socialdemokratiet vil arbejde for at stoppe besparelserne og kigge på taxametersystemet, hvis de kommer til magten ved næste folketingsvalg.

Tilbage på Faaborg Gymnasium er Sophie Holm Higgins overbevist om, at gymnasiet stadig vil være her om 10 år. Men rektoren ved også godt, at det kræver hårdt arbejde. Hun er derfor i gang med at afsøge alle muligheder for at samarbejde med andre, så Faaborg også har et lokalt gymnasium i fremtiden.

»Lokale skoletilbud er altafgørende for, at så mange som muligt får en ungdomsuddannelse. Det er vores fornemste opgave som en skole placeret i Danmarks periferi: Vi skal sikre lige muligheder for unge mennesker, uanset hvor de vokser op,« siger hun.

simone.scheuer@pol.dk

BLØD HVERDAG

KESKIN PLAID
100% bomuld, vævet i klassiske mønstre og nordiske farver. Vælg mellem bordeaux eller grå.
200 x 240 cm
Pluspris 467 kr.
Pris uden abonnement 550 kr.

Fri fragt ved køb for min. 899 kr.

KESKIN BADEHÅNDKLÆDE
100% bomuld, vævet i klassiske mønstre og i nordiske farver. Vælg mellem grå og bordeaux. 100 x 180 cm.
Pluspris 275 kr. Pris uden abonnement 325 kr.

Køb på politiken.dk/plus eller i Plusbutikken, Vestergade 22, Kbh K.

SMÅ KURVE – TO STK.
Håndvævede og praktiske kurve fremstillet af 100% jute. De har en anvendelig lys gråblå farve og måler hhv. 22 og 20 cm i diameter.
Pluspris 215 kr. Pris uden abonnement 250 kr.

Forbehold for trykfejl og udsolgt.

POLITIKEN PLUS